

Maria en Rolduc

Uit de Annales Rodenses :

In het jaar van de menswording des Heren 1108, het eerste jaar van de indictie, zijn de plek van de kerk van Rode en de crypte gewijd ter ere van de H. Maria, Moeder van God, en de aartsengel Gabriël, door Otbert,.....

Dit gedeelte van de tentoonstelling gaat over de verbondenheid van Rolduc en Maria. Naar volledigheid wordt zeker niet gestreefd. We willen u enkele bijzonderheden hier tonen, als u door Rolduc loopt zult u op zeer veel plekken verwijzingen naar Maria tegenkomen.

U kent ongetwijfeld het

altaar Sedes Sapientiae

kijkt u eens aandachtig naar het 'gordijn' achter het altaar. U treft daar 21 emblemen aan die verwijzen naar de **eretitels van Maria**: van boven naar beneden en van links naar rechts:

lelie tussen doornen, mystieke roos, spirituele vaas,
eerbiedwaardig vat, voortreffelijk vat van aandacht, toren van
David, toren van elfenbeen,
gouden huis, ark van het verbond, hemelpoort,
ochtendster, uitverkoren als de zon, schoon als de maan,
gesloten tuin,
vruchtbare olijfboom in het huis van God , cypres op de berg
Sion, ceder in Libanon,
palmboom in Cades, verzegelde bron, twijg aan de boom van
Jesse en rozenstok in Jericho.

Onder het beeld staat: **posuerunt me custodem** (men heeft me als wachter aangesteld); de **twalf edelstenen** onder de twee engelen verwijzen naar de 12 stammen van Israël.

Boodschap des Engels

De Concha aan de evangeliezijde biedt ons de meesterlijk uitgevoerde voorstelling van de Boodschap des Engels. De heerlijke, hemelse figuren van de aartsengel Gabriël en van Maria, door de H. Geest overschaduwde, vertolken op welsprekende wijze het grote Geheim van onze hoogheiligen godsdienst: de zending van het eeuwige Woord des Vaders op aarde. Boven deze twee beelden welft zich een baldakijn, dat het Huisje van Nazareth voorstelt.

Als een edele hofstoet der H. Maagd omgeven deze groep, ter rechterzijde: de beide te Rolduc vereerde heilige maagden Daphne en Lucia, ter linker, de heilige Bernardus en Servatius. Daphne, de Grieksche maagd, uit een aanzienlijk geslacht gesproten, draagt in haar handen de lauwerkroon, een symbolische voorstelling van haar naam; Lucia, op wier feestdag (13 Dec.) de crypta gewijd is, en wier relikwieën in het hoofdaltaar onzer crypta berusten, draagt het zwaard ten teken van haar martelaarschap.

De H. Bernardus, die volgens de overlevering in onze kerk den kruistocht zou gepredikt hebben, de beroemde schrijver der homilieën op het Evangelie *Missus est*, dat de Zending van Gods Zoon behelst, draagt de spreuk uit de tweede homilie: *Stella cuius radius universon orbem illuminat*. De Ster, wier licht de gehele wereld bestraalt.

De H. Servatius, met den bekenden staf en sleutel afgebeeld, behoorde volgens de legende tot de familie der H. Maagd en was de eerste apostel dezer streken.

Dezelfde groep bevat nog, in kleinere gestalte de eer der Heiligen mocht aan den stichter niet gegeven worden - het beeld van Ailbertus met de kerk van Rolduc en de woorden: «Eere zij den Vader en den Zoon en den H. Geest.»

Kanunnik M. Goebbels
schilder van de kerk Rolduc

Onder de afbeelding staat een tekst ter nagedachtenis aan de leraar geschiedenis Alphons Brouwers; blijkbaar een schenking na zijn overlijden in 1894 door zijn -Pii Fratres-.

Sedes Sapientiae in het middelgewelf van den kruisbeuk

In het middelgewelf van den kruisbeuk is Maria voorgesteld als de Zetel der Wijsheid, *sedes sapientiae*. In schitterend zilverbrocaat troont de Moeder van het mensgeworden Woord des Vaders, de eeuwige Wijsheid, op Salomons zetel, waarboven twee Engelen zweven met de woorden:

Sapientia aedificavit sibi domum.

De Wijsheid heeft zich een paleis gesticht.

Aan de voeten der Moedermaagd knielt Franciscus in bruine pij en roept Maria aan met serafijnsche liefde, terwijl Ephraëm de Syriër peinzend nederzit op de trap van de troon; rechts staan Bonaventura, Ignatius, Damasus, links Alphonsus, Dominicus en Ambrosius, allen heiligen, die de lof der Moedermaagd verkondigd hebben, hetzij in dogmatische schriften, hetzij in poëzie, hetzij door de stichting van kloosterorden, waarin hun liefde tot «de Zetel der Wijsheid» van geslacht tot geslacht voortgeplant werd.

In de vier velden van het met engelenfiguren en bloemwerk rijk versierde gewelf aanschouwen wij de symbolische voorstelling der cardinale deugden, in wier beoefening op de eerste plaats de wijsheid der mensen uitstraalt.

- Ten Oosten de Rechtvaardigheid, de maagd met de weegschaal en de woorden, die de Wijsheid spreekt in het achtste hoofdstuk van Salomons spreuken: *In viis iustitiae ambulo, in medio semitarum iudicii*. Ik wandel op de wegen der gerechtigheid, in 't midden van de paden des rechts.
- Ten Zuiden de Sterkte, die met maagdelijke hand de opgespalkten muil van een leeuw breidelt: *Mea est fortitudo - per me principes imperant*. Bij mij is het vermogen - door mij heerschen de vorsten.
- Ten Westen de Matigheid, die in de wijnkruik water giet. *Miscuit vinum et proposuit mensam*. De Wijsheid heeft haar wijn gemengd en haar tafel toebereid.
- Eindelijk de Voorzichtigheid, langs wier arm de slang kronkelt: *Mea est prudentia, per me legum conditores iusta decernunt*. Bij mij, zegt de Wijsheid, is de Voorzichtigheid; door mij maken de wetgevers rechtvaardige wetten.

Maria als «zegevierend over alle ketterijen en dwalingen»

Slaan wij onze blikken opwaarts, dan straalt ons het beeld van Maria tegen, nu voorgesteld als «zegevierend over alle ketterijen en dwalingen.» De kunstenaar Goebbels heeft blijkbaar zijn gedachten ontleend aan het twaalfde hoofdstuk van het Boek der Openbaring, waar zich de vrouw vertoont, «bekleed met de zon, en de maan onder hare voeten, en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren. En een ander teken werd gezien: en zie, een groote rosse draak, die zeven hoofden had en tien hoornen, en op zijn hoofden zeven diademen.»

De zegevierende Maagd, onder wier voeten de draak der ketterij zich machteloos kronkelt, is omringd van een hofstoet kerkleraren, bestrijders der monsters, wier leer zij verpletterden: aan den zuidkant staan Basilius en Athanasius tegen Macedonius en Arius, aan den westkant Cyrillus en Irenaeus tegen Nestorius en de Gnosis, ten Noorden Cyprianus en Fulgentius tegen de Manicheërs en de volgelingen van Pelagius, ten oosten Leo met de beroemde woorden: Petrus per Leonem locutus est, en de heerlijke figuur der Kerk, de fiere Maagd, in hooge priesterlijk gewaad, die met de banier des kruises, waarop de woorden schitteren:

«De poorten der hel zullen haar niet overweldigen »

in de hand, Maria den zegekreet toeroept, die van eeuw tot eeuw Haar toegezongen wordt: «Verheug u, O Maria, alle ketterijen hebt gij gesmoord in geheel de wereld.» Waarlijk een zegezang is dit vlak in het epos van de prediking der evangelische waarheid en haar strijd tegen leugen en dwaling.

Uit Rolduc in Woord en Beeld p. 45;

De Auteur van *Rolduc in Woord en Beeld*
Dr. Reinier Corten
directeur van Rolduc 1893-1906

«Maria, beschermster der jeugd.»

In het breede gewelf van het middel transept straalt in volle glans een tafereel door Kanunnik Goebbels meesterlijk ontworpen en uitgevoerd: «Maria, beschermster der jeugd.» De Hemelkoningin, op wier gelaat moederlijke liefde zich paart aan edele majesteit, staat op de troon, de witten met gouden bloemen bestikten mantel boven het rode kleed wijd uitgespreid en door Engelen van weerszijden opgehouden; het is alsof Maria tot de jeugd het woord van haar goddelijken Zoon richt: «Komt allen tot Mij, die belast en beladen zijt, en Ik zal u verkwikken.»

Onder de mantel der Maagd hebben de beschermheiligen der jeugd een schuilplaats gezocht tegen de vijanden des heils, wier aanval immers ook zij te vrezen hadden. De figuren der Heiligen schitteren in de aanminning der onbesmet bewaarde onschuld: vijf blanke leliën, ontloken rondom den troon der vlekkelooze Maagd, vijf voorbeelden van maagdelijke reinheid, ten eeuwigden dage aan de Rolducsche jeugd voorgesteld ter bewondering en navolging.

Aan de rechterzijde scharen zich de drie beroemde beschermheiligen der studerende jeugd: de H. Aloysius in het witte koorkleed, met den lelietak in de hand; de H. Stanislaus Kostka in het gewaad van den edelknaap; meer in het midden de H. Joannes Berchmans, de patroon der congreganisten en misdienaars, die met de brandende kaars in de hand voor Maria nederknielt.

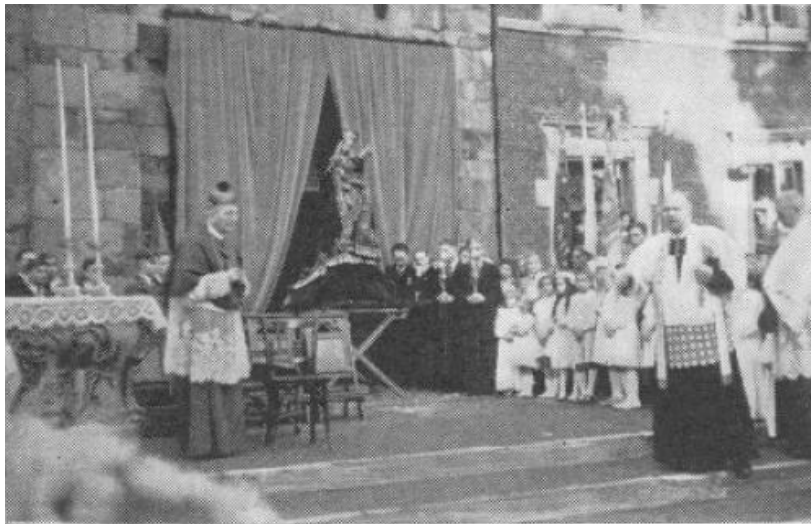
Ter linkerzijde zien wij in koninklijk gewaad den H. Casimirus, de edele afstammeling der koningen van Polen, die, terwijl hij als jongeling de wetenschappen beoefende, zijn tener lichaam zo streng kastijdde, dat zijn ziel steeds op de innigste wijze met de lijdenden Zaligmaker vereenigd was, de biddenden leerling, die met zoo diepe godsvrucht de H. Mis bijwoonde, dat hij voortdurend in geestvervoering scheen te wezen, de kuische jongeling, die met onwrikbare standvastigheid liever wilde sterven, dan ook maar in het minste de lelie der maagdelijkheid te kreuken.

Naast hem knielt de kleine Herman Jozef, het schuldeloos naïeve kind, dat elke ochtend het beeld van Maria in het heiligdom «Maria Kapitoel» te Keulen ging groeten, en bij een van zijn bezoeken, toen het in zijn kinderlijken eenvoud het Kindje Jesus een appel aanbood, de innige voldoening mocht smaken, zijn schamel geschenk door de goddelijken Kindervriend te zien aannemen.

In elk van de vier velden van het kruisgewelf is op blauwen grond, zoals bij het hoofd tafereel, een medaillon geschilderd waarin de hoofddeugden der studerende jongelingschap zijn voorgesteld: de Godsvrucht, de Zuiverheid, de Gehoorzaamheid en de IJver in de studie.

Sterre der Zee op Rolduc

Op *13 en 14 september 1950* was de Sterre der Zee op Rolduc. Het beeld werd in de kerk geplaatst en gedurende de hele nacht wordt het Allerheiligste ter aanbidding uitgesteld. De leerlingen nemen hieraan deel. Vanaf twee uur in de nacht worden onafgebroken H.H. Missen opgedragen. Om tien uur is een Pontificale Hoogmis op het bordes. Na het diner wordt een boeteprocessie gehouden en 's avonds wordt de Sterre der Zee naar de parochie Holz gebracht.

Het bezoek van de Sterre der Zee aan Rolduc vindt plaats in het kader van het volgende: De spiritualiteit van bisschop Lemmens werd gekarakteriseerd door een opvallende verering van O.L. Vrouw. De spreuk op zijn bisschopswapen 'Stella Duce' beklemtoonde zijn devies: 'Limburg aan Christus door Maria.' In de jaren van 1950 tot 1955 leidde hij persoonlijke pelgrimstochten met het beeld van de door hem zeer vereerde 'Sterre der Zee' van Maastricht door het hele bisdom Roermond. Elke parochie werd bezocht.

Dogma O.L. Vrouw Tenhemelopneming

Op *1 november 1950* vindt te Rome door Paus Pius XII de dogmaverklaring plaats van O.L. Vrouw Tenhemelopneming. Er vindt een plechtige hoogmis plaats. Het beeld van Maria bij de poort is versierd. Het feest 'Maria Hemelvaart' wordt steeds gevierd op 15 augustus.

Anna-Kapel

In deze kapel bij de huidige sacristie, is een drietal wandschilderingen van Goebbels te zien over Maria. Van links naar rechts: De geboorte van Maria, De onderwijzing van Maria door Anna en daarnaast De tempelgang van Maria. Onder het tafereel 'De geboorte van Maria' te lezen is dat de schilderingen van Matthias Goebbels gerestaureerd zijn in april 1985.

Matthias Goebbels aan het werk. Uit Rolduc in Woord en Beeld p. 47.

